

Hra na organe

Charakteristika zamerania

Hra na organe pre II. stupeň základného štúdia a ŠPD na ZUŠ umožňuje získať a zdokonaľovať technické schopnosti hry na nástroji bez obmedzenia veku a zároveň rozvíja aktívne pestovanie hudobnej kultúry a hudobného vkusu.

Obsah učiva predmetu hra na organe pre II. stupeň základného štúdia a ŠPD je potrebné rozčleniť na 2 oblasti.

1. oblasť:

Pre žiakov, ktorí majú ukončený I. stupeň ZUŠ hru na klavíri, keyboarde a majú osvojené všetky kompetencie z tohto stupňa vzdelávania. Pre nich je potrebné pokračovať v štúdiu II. stupňa, rozvíjať ich doteraz získané technicko-interpretáčnej schopnosti a znalosti. Táto oblasť vychováva nielen aktívneho liturgického organistu, ale umožňuje žiakovi hlbšie načrieť do problematiky koncertnej hry na organe s možnosťou byť samostatne koncertne činným organistom s možnosťou pokračovať v štúdiu hry na organe na konzervatóriu a vysokej škole.

2. oblasť:

Pre začiatočníkov, prevažne samoukov a amatérskych organistov už pôsobiacich vo farnostiach. Po zvážení ich návykov a predpokladov je potrebné zvoliť postupnosť krokov a individuálnym plánom prispôbiť obsah učiva ich technickej úrovni, spôsobilosti, záujmom a individuálnym predpokladom žiaka.

Podstatné je naučiť žiaka, akým spôsobom treba pristupovať k riešeniu technicko-interpretáčnych problémov a tým mu pomôcť vytvoriť si svoj vlastný názor, svoje vlastné interpretáčnej postupy. Žiaci tejto oblasti sú pod odborným vedením pripravení byť aktívnymi a kvalitnými liturgickými organistami s cieľom zvládnuť základnú literatúru určenú k liturgii príp. ľahké koncertné skladby.

V procese výučby sa žiaci oboznamujú:

- s praktickou hrou na píšťalovom organe,
- so stavbou klasických píšťalových organov,
- s podstatou zložitých technických daností nástroja,
- s výrazovými vlastnosťami klasického aj digitálneho organu,
- so základmi improvizácie,
- s používaním registrov – registrovaním.

Požiadavkou na prijatie na štúdium je absolvovanie I. alebo II. stupňa základného štúdia v študijnom zameraní Hra na klavíri, Hra na keyboarde alebo Hra na akordeóne. V prípade záujmu žiaka o druhú oblasť študijného zamerania hra na organe popísanú v stati charakteristika študijného zamerania je potrebné absolvovanie aspoň štvrtého ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia v hre na klavíri, hre na keyboarde alebo v hre na akordeóne.

Ciele zamerania

Študijné zameranie hra na organe poskytuje žiakom základy odborného vzdelania v oblasti liturgickej a koncertnej hry na organe. Vychováva poslucháča hudby i aktívneho hudobníka, ktorému je organová a duchovná hudba životnou potrebou. Úlohou študijného zamerania Hra na organe je rozvíjať všeobecné ciele hudobného odboru tak, aby žiak vedel:

- komunikovať a vyjadrovať myšlienky a názory v súlade s mravnými zásadami v duchu evanjelia,
- orientovať sa vo svete duchovnej kultúry a sakrálneho umenia,
- pracovať s informáciami získanými z diel inšpirovaných evanjelióvymi príbehmi,
- esteticky vnímať vyšší princíp duchovnej hudby,
- jemu vlastným spôsobom tvoriť artefakty a realizovať nápady v oblasti organovej hudby, duchovnej kultúry a sakrálneho umenia,
- rozvíjať osobitosť prejavov žiaka a kreatívne myslenie,
- využívať svoje schopnosti a aplikovať získané vedomosti s cieľom porozumieť, dotvoriť a prezentovať umelecké dielo.

Profil absolventa

Predstavuje odbornú vzdelanosť, ako komplex kompetencií, schopností, hodnotových postojov, osobných čŕt a všeobecnú vzdelanosť, ktoré jednotlivcovi umožňujú poznávať, konať, hodnotiť a dorozumievať sa i porozumieť.

Po ukončení II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých má žiak upevnené a osvojené základy kultúrnej gramotnosti. Získal základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie kompetencií. Váži si seba aj druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných. Používa odborný jazyk, prostredníctvom ktorého komunikuje v oblasti umenia.

Absolventi študijného zamerania hra na organe sú odborne teoreticky a prakticky pripravení na vykonávanie odborných profesií súvisiacich s úlohou cirkevného a koncertného organistu. Môžu vykonávať funkciu regenschori v chrámoch ako liturgickí a koncertní organisti so schopnosťou interpretácie organovej literatúry a improvizácie. Môžu zároveň pôsobiť ako odborníci v oblasti organovej hry pri cirkevných inštitúciách.

Výučba smeruje k tomu, aby žiak (aktívny organista) vo svojom praktickom pôsobení bol ústretový, chápavý, nešíril nepokoj a konflikty, vedel správne argumentovať v danej situácii, vedel sa presadiť a primerane chápať svoje odborné hodnoty a postavenie. Bol schopný vhodne usmerňovať a radiť iným, no bol aj schopný prijať dobre mienenú kritiku a vedel sa správne ohodnotiť. Po skončení tohto štúdia žiak je schopný pokračovať v ďalšom štúdiu na konzervatóriu a vysokých školách, zodpovedajúcim jeho osvojeným kompetenciám.

Absolvent študijného zamerania hra na organe má vedieť:

- používať odbornú terminológiu týkajúcu sa študijného zamerania, vyjadriť a zdôvodniť svoj názor a postoj,
- uplatniť osvojené kompetencie vo svojom praktickom pôsobení,

- pracovať s digitálnymi technológiami s cieľom porovnať s prihliadnutím na notový zápis rôznu technickú náročnosť a štýlovú rozdielnosť skladieb,
- po osvojení technických a výrazových problémov hry na organe vytvoriť svoje vlastné postupy pri študovaní nových skladieb,
- samostatne a zmysluplne vyriešiť technické problémy študovaných skladieb (vytvoriť prstoklad, vybrať vhodnú aplikatúru, zvládnuť artikuláciu, rytmické a agogické zadelenie skladby, precízne prečítať notový zápis, zvoliť správnu registráciu, vkusne zvoliť manuálové zmeny, pochopiť formu skladby a jej obsah),
- dokáže pripraviť a interpretovať jednoduchú improvizáciu na chorál,
- učí sa byť kvalitným liturgickým hráčom a vysporiada sa s úlohami, ktoré sú počas liturgie na neho kladené.